

Warszawa, 03 grudnia 2018

*Szanowni Państwo
Eurodeputowani, Przedstawiciele Komisji Europejskiej i Rady,*

Polska Izba Handlu najszersza reprezentacja handlu detalicznego w Polsce reprezentująca około 30 000 podmiotów handlu detalicznego i hurtowego wyraża swoje zaniepokojenie kierunkiem proponowanych zmian i propozycji rozwiązań prawnych wynikających z projektu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw żywności.

W związku z zaplanowanymi wkrótce w tej sprawie trylogami prezentujemy nasze sugestie do sprawozdania Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10/10/2018 w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw żywności (COM(2018)0173 – C8-0139/2018 – 2018/0082(COD))

W szczególności dotyczą one grup zakupowych oraz możliwości ograniczenia ich rozwoju jakie przedmiotowe poprawki zakładają.

Zaproponowane do dyrektywy poprawki, które niewątpliwie wynikają z uzasadnionego życzenia, by pomóc rolnikom, sprawią, że potężne międzynarodowe koncerny żywnościowe oraz wielkie sieci handlowe staną się jeszcze silniejsze kosztem małych i średnich przedsiębiorstw, tak w obszarze produkcji żywnościowej jak i handlu. U podstaw projektu wprowadzenia przepisów dotyczących nieuczciwych praktyk handlowych w odniesieniu do produktów rolnych jest wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu dostaw. Niestety propozycje poprawek zakazujące między innymi tworzenia grup zakupowych stanowią poważne zagrożenie dla wszystkich podmiotów na rynku żywności.

Należy podkreślić że zakaz tworzenia grup zakupowych stoi w sprzeczności z zasadami konkurencji i prowadzić on będzie docelowo do Ekspansja wielkich sieci handlowych, oraz przyczynia się do kurczenia się i stopniowej likwidacji rodzinnych sklepów, doprowadzi także do stopniowego eliminowania z rynku lokalnych producentów.

Handel detaliczny zwłaszcza w obszarze żywności w wielu krajach Unii Europejskiej opiera się na tworzeniu grup zakupowych lub integracji mniejszych przedsiębiorstw w inny sposób czy to wokół dystrybutorów, czy tworzeniu systemów franczyzowych, które są zaawansowaną odmianą grup zakupowych, ale w głównych założeniach na nich się opierają.

Dlatego też funkcjonowanie grup zakupowych w segmencie handlu detalicznego jest niezbędne dla przetrwania małych i średnich przedsiębiorstw handlu detalicznego oraz małych i średnich producentów żywności, którzy nie są w stanie funkcjonować jako dostawcy wielkich sieci handlowych z powodu swoich rozmiarów oraz możliwości produkcyjnych, a doskonale sprawdzają się jako dostawcy do mniejszych podmiotów handlu. Brak możliwości tworzenia grup zakupowych przez te mniejsze podmioty handlu doprowadzi do ich bankructw i likwidacji a co za tym idzie lokalni producenci którzy nie są w stanie zostać dostawcami wielkich sieci stracą rynki zbytu i również znikną z rynku.

Każdy sklep działający we franczyzie, to działający na własny rachunek krajowy, a zatem i unijny przedsiębiorca. Wybiera on model biznesowy prowadzenia swojego sklepu oparty o sprawdzone

rozwiązania w organizacji, która wspiera go i ułatwia działanie, jednocześnie redukując ryzyko i koszty oraz pomaga w nawiązaniu walki konkurencyjnej z największymi graczami na rynku – sieciami dyskontów lub hipermarketów. Nie wolno zapominać, że składa się z lokalnych przedsiębiorców, którzy wybrali taki model, aby dzięki niej móc prowadzić swój biznes.

Uderzenie we franczyzę umocni i tak silną już przewagę dyskontów. Małe sklepy mogą konkurować z dyskontami, bo łączą się w grupy zakupowe i sieci francyzowe. W przypadku zamawiania większej ilości towarów wzrastają możliwości negocjacyjne, w grupie można zaopatrzyć się w lepszych cenach niż w pojedynkę. Franczyza to nie tylko ceny ale i know how, szkolenia i wsparcie marketingowe. Ekspansja dyskontów nie tylko przyczynia się do stopniowej likwidacji rodzinnych sklepów, ale także prowadzi do stopniowego eliminowania z rynku lokalnych producentów.

Dyskonty wywierają ogromną presję cenową na producentów, którą są w stanie wytrzymać tylko największe firmy. Niskie ceny są uzyskiwane dzięki bardzo ograniczonemu asortymentowi marek spożywczych. W niektórych kategoriach produktów dostępna jest tylko marka własna dyskontu oraz marka jednego dużego producenta. Dlatego właśnie małe podmioty dzięki współpracy w grupach zakupowych oraz systemach francyzowych mogą podejmować walkę konkurencyjną w obszarze cen najbardziej kluczowym jeżeli chodzi o decyzje konsumenckie. Wprowadzenie w życie poprawek do dyrektywy o nieuczciwych praktykach rynkowych może spowodować, że tworzenie grup zakupowych nie będzie możliwe. Pociągnie to za sobą likwidację sieci francyzowych, bankructwo tysięcy sklepów spożywczych oraz w konsekwencji zwiększenie przewagi konkurencyjnej sieci hipermarketów i dyskontów, zwiększenie ich presji na producentów żywności oraz eliminację mniejszych producentów rolnych i żywnościowych, obecnie zaopatrujących mniejsze podmioty lub zwiększenie presji na rolników ze strony dużych producentów żywności.

Wniosek dot. projektowanej regulacji dotyczył wszystkich uczestników łańcucha dostaw żywności: sprzedawców detalicznych, przetwórców żywności, hurtowników, spółdzielni, organizacji producentów i producentów indywidualnych, którzy stosują wymienione we wniosku nieuczciwe praktyki handlowe. Wniosek ma na celu przede wszystkim wzmocnienie pozycji najstarszych partnerów, którzy nie mają siły przetargowej, więc dostawca musi być przedsiębiorstwem małym lub średnim zgodnie z definicją ustaloną na poziomie UE, dlatego też należy w czasie tworzenia rozwiązań kształtowanych przez niniejszą dyrektywę rozważyć możliwe skutki likwidacji grup zakupowych dla wszystkich podmiotów na rynku również w perspektywie średnio- i długoterminowej.

Wybrane poprawki wniesione do wniosku, mogą stanowić zagrożenie dla działania sieci francyzowych, których interpretacja może stanowić ryzyko dla oceny działań i zasad współpracy pomiędzy dostawcami produktów rolnych a organizatorami i/lub uczestnikami sieci francyzowych.

Szczególne obawy budzi Poprawka 56 Wniosek dotyczący dyrektywy Artykuł 3: *dokonuje się połączeń w grupy zakupowe handlu detalicznego i hurtowego.*

Jest to bardzo nieprecyzyjny zapis, brak definicji grup zakupowych, duże ryzyko interpretacyjne, z uwagi na nieprecyzyjną definicję i jednocześnie wykreślenie kryterium MSP – ryzyko, że ta regulacja obejmuje również np. podmioty działające w strukturach opartych na franczyzie.

W kontekście działań podejmowanych na poziomie UE na rzecz uregulowania relacji z dostawcami, należałoby postulować, aby:

- proponowane rozwiązania były precyzyjne, nie pozwalały na dowolną interpretację, zawierały definicje kluczowych pojęć stosowanych w przepisach określających katalog zakazanych praktyk;

- projektowane rozwiązania były ukierunkowane na zabezpieczenie interesów MSP, a nie otwartego, szeroko zdefiniowanego katalogu dostawców i nabywców oraz umożliwiły prowadzenie działalności MSP przedsiębiorstw – w dotychczasowym zakresie, w tym przez podmioty, które działają w ramach organizacji franczyzowych;
- podjęcie działań, które pozwolą odbudować wzajemne zaufanie, w tym oparte na zasadach: swobody umów, ekwiwalentności świadczeń, dobrowolności korzystania ze świadczeń, które silnie są eksponowane w debatach na poziomie UE;
- przeprowadzenie analizy ewentualnych skutków dla dostawców i nabywców (handlu), zwłaszcza MŚP, planowanego rozporządzenia UE;
- przeprowadzenie analizy i podjęcie działań pozwalających uniknąć skutków ewentualnego rozporządzenia UE, które może pogorszyć konkurencyjną pozycję podmiotów krajowych;
- podjęcie działań i akcji informacyjnych, które w uzupełnieniu do proponowanych regulacji w środowisku przedsiębiorstw handlowych i producentów/ dostawców dotyczących praktyk i współpracy w łańcuchach dostaw, popularyzujących „dobre praktyki” w zakresie relacji pomiędzy dostawcami a handlem.

Grupy zakupowe reprezentują nie tylko interesy odbiorców czyli handlu ale także producentów i dostawców w celu zapewnienia możliwości rozwoju wszystkim podmiotom z nimi współpracującymi. Dlatego też ich likwidacja lub nawet ograniczenie rozwoju wpłynie negatywnie na sektor handlu likwidując w praktyce możliwość konkurowania w obszarze cen z wielkimi graczami takimi jak sieci dyskontów czy hipermarketów. Będzie miało też negatywny wpływ na konsumentów stawiając ich przed koniecznością korzystania z zawężonej oferty zaledwie kilku sieci handlowych narzucających swoje warunki cenowe. Także mniejsi producenci odczuwają brak możliwości zaistnienia na rynkach lokalnych, utratę rynków zbytu wolumenów produkcji zbyt małych by sprzedać je wielkim sieciom oraz gorsze warunki zakupu jakie bez wątpienia otrzymają od największych graczy kiedy ci nie będą już mieli konkurencji w postaci grup zakupowych.

W załączeniu przedstawiamy wykaz spostrzeżeń, które w naszej ocenie stanowią największe zagrożenie dla małych producentów i handlu.

Z poważaniem

Waldemar Nowakowski
Prezes Polskiej Izby Handlu

Otrzymują:
Czesław Adam Siekierski, MEP
Paolo De Castro, MEP
Zbigniew Kuźmiuk, MEP
Clara Eugenia Aguilera García, MEP
Maria Gabriela Zoană, MEP
Phil Hogan, Commissioner EC
Johannes Laitenberger, Director-General of DG Competition
Jerzy Plewa, Director-General of DG Agri
Elisabeth Kornfeind, Austrian Ambassador in Brussels